

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O .

Nakładem Drukarni Nadwornej W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wainawski.

№ 243. — W Poniedziałek dnia 17. Października 1836.

OBWIESZCZENIE.

W skutek najłaskawszej troskliwości N. Króla został przy tutejszem Król. Gimnazjum P. Mar. Magd., alumnat dla ubogich młodzieńców wyznania katolickiego z Archidiecezyi Gnieźnieńsko-Poznańskiej, poświęcających się stanowi duchowemu urządzonym i d. 1. Czerwca r. b. otwartym.

W alumnacie tym pewna liczba takowych uczniów, zostających pod dozorem nauczyciela religii i biorących bezpłatnie nauki w rzezonem Gimnazjum, mieć będzie wolne mieszkanie, światło, opał i stół.

Ponieważ od dnia dzisiejszego jest jeszcze kilka miejsc do obsadzenia, przeto zwraca się uwagę rodziców i opiekunów na to z tém oświadczeniem, iż pragnący być przyjętymi do alumnatu i będący w stanie dopełnić poniż wyrażonych warunków, zgłaszać się powinni z przynależnymi świadectwami u Pana Dyrektora Stoc. i u Zarządcy alumnatu X. Kidarszewskiego, wyż. nauczyciela.

Warunki przyjęcia te są:

- 1) Kandydat powinien być pruskim poddanym i mieszkańcem Archidiecezyi Gnieźnieńsko-Poznańskiej.
- 2) Powinien być zupełnie ubogim i okazać to świadectwem władzy miejscowej, przez

- 3) Radzcę Ziemiańskiego zawierzytelnióm. Powinien być zdrow na ciele i wykazać to świadectwem właściwego fizyka powiatowego.
- 4) W równym sposobie udowodnić powinien odbyta skutecznie ospę w ostatnich ach latach.
- 5) Kandydat powinien posiadać potrzebne wiadomości, aby mógł być uczniem jednej z trzech wyższych klas gimnazyjnych, i zdać tym końcem examen przed przyjęciem, powinien także wprzody złożyć świadectwa instytutu szkolnego, do którego dotąd uczęszczał, tak co do sprawowania się swego jako też zdolności, oraz metrykę chrztu.
- 6) Powinien oddaną na piśmie, przez ojca lub opiekuna, za przyzwoleniem Sądu opiekuńczego, akceptowaną deklaracją zeznać stałą wolę poświęcenia się duchowemu stanowi katolickiemu i obowiązać się do wynagrodzenia instytutowi doznanych dobrodziejstw, skoroby zmienił swe postanowienie być księdzem, lub przez niepilność albo naganę obyczaję, lub też przez brak dostatecznej zdatności ze swój strony do oddalenia swego z alumnatu lub z gimnazjum dał powód, lub gdyby przyszłemu nad nim postanowie-

niu duchownych zwierzchników nie miał być posłusznym.

- 7) Powinien nakoniec, wchodząc do alumnatu, mieć potrzebną bieliznę i odzież, także materac z życiocy lub włosia końskiego, takąż poduszkę i wełnianą koldrę z potrzebnymi prześcieradłami i starać się własnym kosztem o utrzymanie i czyszczenie wszystkich tych przedmiotów.

Oprócz bezpłatnych posad w tym alumnacie jest jeszcze dosyć miejsca do przyjęcia doń kilku młodzieńców, którzy pod temiż warunkami rocznie 30 do 50 tal. płacić są w stanie.

Poznań, dnia 10. Października 1836.

Królewskie Kollegium szkolne prowincyi Poznańskiej.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dn. 13. Październ.

J. K. M. Xiężna Albrechtowa przybyła tu z Hagi.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 12. Października.

Manewry Wojenne w tych dniach ciągle odbywało w obec J.O. Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, wojsko obozujące pod Warszawą, i rozchodzi się na garnizony do miejsc rozmaitych w Królestwie. Dnia 9. b. m. wieczorem w czasie czapstrzyku w głównym obozie przy lasku Bielańskim, gdy przybył J.O. Xiążę Jegomość, muzyki wszystkich pułków wykonywały Marsz kompozytocy N. Króla Jmci Pruskiego, gdy był młodzieńcem, jako też inne marsze upodobane rok temu w czasie rewii Kalińskiej. Muzyki połączone z śpiewem zabrzmiały hymn „Eoże zachowaj Cesarza”, a zakończyła modlitwa wieczorna, przy uderzeniu we wszystkie bębny. Wykonujących te muzyki i śpiewy było 1269, co czyniło skutek zachwycający.

Francya.

Z Paryża, dnia 6. Października.

Dzisiaj kończy Król Jgmsć 63ty rok życia swego.

Karta z 1830. r. podaje następujące telegraficzne depesze do publicznej wiadomości: „Bayonne, d. 5. Października. Posel Króla Francuzów przybył tu dzisiaj zrana i uda się dzisiaj wieczorem w dalszą podróż do Madrytu.” — „Bayonne, d. 3. Października. Sanz przechodził d. 27. przez Cabuerniga i zwró-

cił się ku Asturyi. W San Sebastyanie zaambarkowano nie dawno batalion do Gijon; Karoliści korzystając z tej okazji, uderzyli na linię; dnia 1. m. b. rozpoczął się żywy ogień, ale bez pewnych wypadków; Villareal wrócił do Salinas.” — „Bayonne, dnia 4. Październ. Karoliści w zamiarze przecięcia związków między Anglikami i Hiszpanami, uderzyli d. 1. m. b. na Anglików pod Alzą między portem Passage i San Sebastyanem; zostali wszelako odparci. Strata obustronna była znaczna; mówią, że na każdej stronie do 600 poległo. General Rodil przybył d. 25. z. m. do Buedyi. Brygadyer Alaix znajdował się jeszcze dn. 24. w Villarbledo, chcąc jeńców swoich przeprowadzić do Carthageny.” — „Perpignan, d. 3. Października wieczorem, Brygadyer Borso opanował Baceyę, którą spustoszone i spalono. Załoga karolistowska, około 500 ludzi licząca, utzymała się jednak w cytadelli. Borso powrócił do Gortozy. Wybory 21 Deputowanych rozpoczęły się w Barcelonie d. 2. m. b.”

Piszą z San Sebastyanu z d. 29. Września:

„Na wiadomość o pochodzie Brygadyera Sanz zwołał General Evans radę wojenną, na której postanowiono, ażeby dwa bataliony pułku Saragossa i pułku Jaen, ogółem 2300 żołnierzy, natychmiast na okrętach angielskich w zamiarze sprzeciwienia się tej wyprawie zaambarkowano. Nastąpiło to też istotnie w ciągu dnia dzisiejszego. Wojsko to udalo się do Gijon, gdzie jeszcze przed przybyciem Karolistów mocne ma zająć stanowisko.” — Lord Canterbury (Pan Manners Sutton) były Mówca (Prezes) Izby Niższej angielskiej wrócił nie dawno do tutejszej stolicy z podróży, przedsięwziętej do południowej Francyi. Korweta „la Recherche” przybyła d. 27. m. do Cherbourg. Dnia 3. b. m. opuściła brzegi Grenlandyi, nie powziąwszy najmniejszej wiadomości o brygu „la Lilloise”, chociaż posunęła się aż do Friedrischaab, przy północno zachodnim brzegu Grenlandyi. W całej żegludze nie utraciła ani jednego człowieka.

Rząd madrycki mianował Pana Marliani Generalnym Konsulem hiszpańskim w Paryżu. Nowy ministerjalny dziennik, „La Chartre de 1830.”, obejmuje następujące uwagi: „Odwadna ministerya upadały z dwóch tylko przyczyn: albo niezgodności między sobą, albo popełnienia grubych błędów. Teraz niestety Ministeryum zostaje w podobnym położeniu jak wszystkie dawniejsze; nie ma powodu obawiać się więcej, niż one, fakcyj. Dub. Izb. Nie potrzebuje troszczyć się bardzo o swoich

nieprzyjaciół, których obok czynów nie można się bardzo lękać. Należy działać w duchu ogólnych interesów. To też jest jedynym sposobem utrzymania zgodności. Jeżeli ministerya usiłują zajmować się kombinacjami względem osób, nie pozostaje im czasu do rozważenia. Mężowie, którzy mają zaszczyt zasiadać teraz w Radzie, są bardzo od siebie odmienni pod względem swego stanowiska; lecz między niemi panuje jedność celu i zgodność zasad. Niech więc wezmą się do dzieła; czynność utrzymuje dobre porozumienie; zapuszczanie się w teorye i zbyteczna gadanina, zrzadzają łatwo różność zdań."

Cyrk olimpijski w Paryżu, czyli teatr, gdzie dają widowiska sztuk konnych, zbankrutował w summie 100,000 franków.

Z dnia 7. Października.

Nadeszły tu wiadomości z Lizbony aż do d. 26. Września, nie obejmujące wszelako nic nowego.

Stosownie do gazet legitymistycznych odebrał Brygadier Sanz rozkaz czynienia demonstracji przeciw Burgos i, jeżeliby być mogło, opanowania miasta tego zniemacka. Z drugiej strony czytamy w Guienne: „Wedle doszłych nas wiadomości zdaje się, iż Generałowi Gomez obecnie wykonanie bardzo ważnego planu poruczono. Dywizję tego walecznego wodza podzielono pod Yufantes na dwa korpusy, z których jeden do Andaluzji, drugi do Estremadury wyruszy, aby się przez Caceres wprost udać do Badajoz i Ministerjum Mendizabala przeciąć drogę ucieczki równie w te strony jak i do Kadyxu."

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 4. Października.

Książeczka Wiktorya dojdzie w Maju r. p. do lat pełnoletności; podług zapewnienia dzienników tutejszych posiada ona różne języki nowsze, umie po łacinie i matematykę i w muzyce bardzo jest biegła.

Pogrzeb zmarłej Malibran odbył się dn. 1. m. b. w Manchesterze. Dr. Belluomini, który zmarłą w czasie jej ostatniej choroby, przesłał pismo do Morning-Post, podług którego zamiarem było Pana Beriota, sprowadzić zwłoki jej do Bruxelli, i w tym celu wyprawił był gońca z poleceniem, aby zaniechano w Manchesterze przygotowań pierw z woli jego do pochowania ciała poczynionych; lecz z powodu ostatniej burzy nie mógł gonić przebyć kanału, a tak polecenia jego spełnić nie można było. Na list Doktora Belluominiego przesłany przez Pana Beriota Panu Bealemu, któremu zajęcie się pogrzebem polecono, nie miano żadnego względu.

— Calkiem niespodziewana śmierć Pani Malibran stała się powodem do rozlicznych pogłosek o przyczynie tejże i o sposobie leczenia chorej przez Dr. Belluominiego, ucho-dzącego za dość ciemnego zwolennika homeopaty; mowiono, iż skoro tylko Pan Beriot ku podziwieniu wszystkich zaraz po śmierci żony swojej do Bruxelli odjechał, władza mająca jakieś podejrzenie postanowiła ciała zrewidować. Nim to jednak nastąpiło, udał się ten, któremu obejrzenie ciała poruczono, do komitetu urządzającego uroczystość muzyczną, i którego członkowie Pani Malibran w czasie jej ostatniej choroby ciągle udział swój okazywali. Ci przekonali Koronera, że wzmieszanie się władzy jest niepotrzebne, i że zadziwiający wprawdzie wszystkich uroczystość muzyczną, w dwie godziny po śmierci żony da się łatwo wytłumaczyć z zwyczajów w jego ojczyźnie panujących. Nareszcie oddali mu oświadczenie na piśmie, później przez gazety do wiadomości publicznej podane, które, oparte na zdaniu najznakomitszego lekarza w Manchesterze, nagłą śmierć Pani Malibran nerwowej febrze przypisuje. Choroba ta powstała zapewne z prędkiej podróży i natężenia w czasie uroczystości muzycznej, a z powodu sangwinniczego temperamentu chorej i może także nagłej zmiany w leczeniu, gdy po allopatycznych lekarzach manchesterskich użyto wprowadzonego z Londynu Dr. Belluominiego, homeopatyka, bardzo łatwo śmiertelną stać się mogła. Koroner przekonał się z tego wszystkiego, że wszelkie podejrzenia w tej mierze są bezzasadne i zaniechano dalszych kroków.

Standard powiada: W Lizbonie, skąd odebraliśmy wiadomości aż do dnia 25. Września, powstaje w sposobie myślenia ludu reakcja. Mężowie posiadający wpływ, oświadczyli się w dobitnych wyrazach przeciwko ostatniemu poruszeniu, i jak słyszymy, dał Pan van de Weyer do zrozumienia, iżby dobrze było zasięgnąć pomocy z strony Anglii, gdy każde usiłowanie końcem zniesienia karty Don Pedra uważać należy za zabieg miguelistowski. Przyznajemy, że Pan van de Weyer posiada wielką znajomość nierozsądku naszej administracji w wydziale spraw zagranicznych, o tém mógł się z sprawy belgijskiej przekonać i dla tego dziwić się nie będziemy zdaniu jego, że wniosek takowy nie będzie za zbyt ostry poczytany. Lecz spodziewamy się, że z złudzenia swego opłonie. Dosyć się już aż do tej chwili mieszałyśmy do spraw półwyspu i w przyszłości takowe jemu samemu pozostawić możemy.

Courier poczytuje za wiadomość nader ważną, iż rząd francuzki postanowił rozwiązać korpus posilkowy, urządzony w Pau, a przywołać oddział jego, który już ciągnął do Generała Lebeau. Pewne stronnictwo tutejsze gani taki postępek, który jednak usprawiedliwia okoliczność, iż wychodzą Hiszpańscy, którzy dawniej sprzyjali Królowi i statutowi królewskiemu, teraz działają wspólnie z Karlistami. Ustala więc walka i spór o następstwo tronu, a idzie o polityczne interesa, których ani Francya, ani Anglia nieobowiązały się popierać na korzyść jednej, lub drugiej strony. Courier czyni potem następujący wniosek: „W takim stanie rzeczy, lubo niemożemy chcieć zgadywać, a tém mniej wiedzieć, co rządy francuzki i angielski postanowią, mniemy przecież, iż niemożnaby im wziąć za złe, gdyby bez najmniejszego dalszego wmięszania się zostawiły ten spór do rozstrzygnięcia samym stronom w Hiszpanii.“

Syn zmarłego w Anglii roku 1833. Pośła Króla kraju Delhi, Rádszch Rammoth Roy, przyjął religią anglikańską, i doskonale mówi po angielsku.

Ostatnie wiadomości z Nowego-Yorku donoszą o przybyciu tam z Anglii okrętu „Majestic“, który przywiózł 200,000 f. ster. przeznaczonych dla rządu i dla banku Pensylwanii. Piszą z Texas iż Meksykanie zburzyli do szczytu osadę teryjską Robertson, iż wszyscy nadgraniczni mieszkańcy zostają pod bronią i że General Gaines wysłał oddział wojska ku Nacogroches i wezwał Arkansas do dostarczenia tontyngensu 1,000 ludzi.

W gazetach New-Yorkskich czytamy: „Ostatni pożar wykazał na jaw niewyczerpane zasoby jakie w sobie miasto Nowy York zawiera. Wiadomo iż pożar ten pochłoniął miliony własności i towarów, objawszy płomieniem około 50 akrów ziemi i większą część południowego końca wyspy. Przeszło 700 domów zostało w tej części miasta zniszczonych. Lecz dzisiaj scena ta zniszczenia przybrała postać, z której słusznie chlubić się może każdy miasto naszego mieszkaniac. Od Kwietnia, cała ta przestrzeń pokryta się najwspanialszymi sklepami, jakim podobnych w całych Stanach Zjednoczonych nie było, zbudowanymi w jednakiem stylu, z muru i z granitowemi facyatami, do wysokości 1go lub 2go piętra. Place pod domy, mające po 25 stóp z frontu na 100 stopach w głąb przedawano po 50,000 dollarów.“

W Stanach Zjednoczonych moneta miedziana zamieniona być ma przez monetę z aliażu srebra i miedzi. Moneta miedziana okazała się w tym kraju nader niedogodną z powodu

długich podróży jakie wielka liczba osób odbywać jest przymuszoną i trudności transportu.

Ambassador francuzki przy dworze naszym ma wrócić dzisiaj do tutejszej stolicy.

Morning-Post donosi: „Hrabia i Hrabina Shrewsbury mają licznych gości w pięknej majątności swojej, Alton Tover, niedaleko Chatsworth. Zaślubienie Lady Mary Talbot, którą Król Bawarski wyniósł na dostojność xiążęcą, z Xięciem Fryderykiem Sachsen-Altenburg, nie przyjdzie do skutku, albowiem rodzina Xięcia altenburskiego jest wyznania reformowanego, a rodzina Schrewsbury, katolickiego.“

Z pospiechem robią kolej żelazną z Londynu do Greenwich, aby w przyszłym miesiącu mogła być ukończoną. W zeszłym tygodniu blisko 400 robotników dzień i noc pracowało.

Statek parowy Phönix otrzymał rozkaz udania się natychmiast do brzegów hiszpańskich z potrzebami dla żołnierzy morskich eskadry angielskiej.

Na pokojach u Króla Jmci dnia 28. z. m. Lord Palmerston przedstawił Monarsze Radzacha Rom Roy. Wspomniany Lord wyjechał wczoraj z tutejszej stolicy, a Hrabia Minto przybył do Szkocyi.

Hrabia Durham otrzymał od Króla Greckiego order Odkupiciela.

Gdy Lord Brougham zupełnie wyzdrowiał, przeto Reformiści w Edynburgu chcą go zaprosić na wielką ucztę.

Trzecia żegluga napowietrzna 9ciu osób w wielkim balonie odbyła się bez żadnego przypadku.

Sun pisze, iż Wice-Hrabia Ranelagh przyjął służbę w wojsku Don Carlosa.

Między przybyłymi do Portsmouth podróżnymi z Nowego-Yorku znajduje się także Antoni Bonaparte.

Gazety tutejsze poczytują za rzecz godną uwagi, iż w wielu miasteczkach, które w skutku bilu reformy utraciły prawo wyborów, zamożność i czynność mieszkańców znacznie się powiększyła.

Król Jmć odprawił onegdaj w pałacu St. James kapitule Jońskiego orderu Sw Michała i Sw. Jerzego i Generała Majora Bouverie, mianowanego Wielkorządzą wyspy Malty, zaszczycił wielkim krzyżem tegoż orderu.

Zdrowie Xiężny Gloucester bardzo się polepszyło przez podróż do krajów niemieckich.

Między Londynem i Liverpool będą urządzane telegrafy do przesyłania wiadomości we dnie i w nocy.

Pan Metcalf objął urząd Gubernatora zachodnich prowincji Wschodnio-Indyjskich, czyli nowo utworzonego Prezydenstwa Agia. Wielkorządca indyjski, Lord Auckland, wręczył mu krzyż orderu Bathskiego, którym go Król Jmć zaszczylił. Według wiadomości z Kalkuty, datowanych w końcu Kwietnia, wybuchnęły niespokojności w Ballywalla, miejscu w prowincji Dschibed, która po śmierci Radschaha dostała się kompanii Wschodnio-Indyjskiej. Wysłano tam 2 pułki piechoty, kompanią artylleryi i 2 szwadrony jazdy pod dowództwem Pułkownika Faithful. Zaburzenia w Arrakan trwają ciągle; górale w Symro przyłączyli się do powstańców, i uderzyli na miasto Arrakan, przyczem wielu mieszkańców jego zabito i raniono, a 100 domów spalono. Cały prawie pułk piechoty przeznaczono na uśmierzenie rozruchów.

Z dnia 7. Października.

J. C. Mość W. Xiążę Michał Rossyjski oczekiwany tu z Holandyi. Jeden z Adjuantów jego przybył już wczoraj do Londynu, aby pomieszkanie dla niego nająć.

W sobotę rano zapaliła się część gmachu uniwersytetu Londyńskiego i można było pożar dopiero przytłumić, gdy już był zrzucił szkodę przeszło 4000 funt. wynoszącą.

Times twierdzi, iż zatargi między Francją i Szwajcaryą wkrótce w drodze przyjacielskiej albo bezpośrednio między obydwojma krajami albo za pośrednictwem Anglii załatwione zostaną. Podobnie upatruje też Globe w niesnaskach między Francją i Szwajcaryą wielkie podobieństwo z dawniejszym sporem między tym krajem i Stanami zjednoczonymi Ameryki, nie wynurza jednak żadnego zdania, w jaki sposób pośrednictwo Anglii, jeśliby jego zażądano, wykonane zostanie; spodziewa się, że dobre porozumienie wkrótce się da przywrócić, rozumie wszelako, że Francya zdaleko się posunęła, że więc z zajetego naprzeciw Szwajcaryi stanowiska cofnąć się będzie musiała. Zresztą sędzi wspomniona gazeta, że radykalizmu szwajcarskiego ani Francya, ani inne kraje obawiać się nie potrzebują, sposób albowiem myślenia Szwajcarów zanadto praktyczny i prosty, aby się wdawać w zabiegi i obce spiski; Radykałiści szwajcarscy o tyle się różnią od Radykałistów w innych krajach, o ile Abraham i Lot od Jana Kade i Robespiera; wychódzcy polityczni, nie przynoszący z sobą nic prócz ducha republikańskiego nie znajdują w Szwajcaryi ani uprzedzonego przyjęcia ani sympatyj, również jak w Stanach zjednoczonych Ameryki północnej.

Z Lizbony nie nadeszły nowsze wiadomości.

Portugalia.

Globe odebrał następujące pismo z Lizbony z dnia 23. Września: Od ostatniego listu mego nie się tu uwagi godnego nie wydarzyło. Nowi Ministrowie objęli swe wydziały. Królowa zaprzysięgła konstytucyą i cała forma rządu zmieniona bez walki i bez najmniejszego krwi rozlewu; konia tylko Pułkownika ulanów w czasie wrzawy dnia 9. pospólstwo zakłóło. Im bardziej się zastanawiam nad sposobem, w jaki rewolucyą tę do skutku przywiedziono, tym większą czuję pogardę i oburzenie ku temu nędzemu narodowi. Tymczasem rzeczy nie mogą i nie zostaną zapewne długo w tym stanie, a panująca obecnie spokojność jest może tylko przepowiednią okropnych wstrząśnień. Ministryjuma wraz z systematem swoim, zamiast zjednamia sobie przychylności z strony opinii publicznej, codziennie coraz bardziej wpływ swój chwilowy utracą. Ministrowie połączyli się z wybornym Lionelem Tawaresem i stek tylko ludności popiera ich zamiary. Królowa i Xiążę Ferdynand uskarżają się głośno na podejście i wyrażony gwałt i nietają bynajmniej niechęci swojej ku nowej formie rządu i politycznym awanturnikom, którzy ich do przyjęcia téjże zagnlili. Biedna Królowa — żaluję jej z całego serca — jest tak wesołego temperamentu i mało usposobiona do znoszenia trudów z koroną połączonych. Całe ciało dyplomatyczne, wyjąwszy Posta hiszpańskiego, którego położenie nader jest przykre, jawnie powstaje przeciw nowemu porządkowi rzeczy, i w całym mieście nie ma ani jednej w jakimkolwiek bądź stopniu lub względzie znakomitej osoby, któraby nie pogardzała tą zmianą rzeczy i nie pragnęła powrotu systematu karty. Wszakże uczucia te wstrzymywane są przez obawę anarchii, któraby niemylnie nowe niesnaski między Liberalistami wywołała, a tak też obawa, aby się nie narażać na zemstę pospólstwa niedozwala szanownej klassie mieszkańców uczestniczyć w środkach, przygotowywanych tu owdzie dla wzniecenia kontrrewolucyi. Wszakże przekonany jestem, że walka przeciw terażniejszemu porządkowi rzeczy nie będzie tak łatwą i mało znaczną, owszem potrwa może przez kilka lat a w przeciągu czasu tego mogliby jeszcze i Migueliści czoło podnieść i zamieszanie powszechne zwiększyć. Tak więc widoki na przyszłość dosyć smutne. Po prowincjach stan rzeczy tenże sam. Gdziekolwiek rozkaz Królewski pro-

klamowania ustawy z r. 1820. ogłoszono, naczelnicy biur i wielu w podrzędnych urzędni-
ków dymissją wzięli. Wszystko teraz zależy od postępowania rządu angielskiego.

Z Lizbony, dnia 23. Września.

Pan Cesar Vasconcellos przyjął minister-
stwo marynarki.

Na wyraźny rozkaz Królowej, zakazano
odtąd walki byków, jako widowiska tchnącego
okrucieństwem i niestosującego się dla ucywi-
lizowanego narodu.

Ministryum, któremu jeszcze brakuje Mi-
nistra spraw zagranicznych, usiłuje zaprowa-
dzić system oszczędności. Znosi wszystkie
urzędy, które nie są koniecznie potrzebne.
Postanowienie wydane d. 19. bież. m. tworzy
Junty parafialne do rozpoznania płacy duchi-
wieństwa i jej zmniejszenia, przez co skarb
spodziewa się zyskać 100,000 funt. szterl. ro-
cznie. Zmniejszenie pensyi urzędników ma
wynosić 250,000 funt. szterl.

(Kor. pryw.) — Aby mieć dobre wyobraże-
nie o stanie rzeczy w Portugalii, potrzeba
wiedzieć, że od czasu wstąpienia na tron
Donny Maryi, mamy tu 3 różne stronnictwa.
Pierwszém jest stronnictwo Margrabiny Loulé
(siostry Don Pedra i Don Miguela), którym
kieruje Margrabia Loulé, udający wielkiego
zagorzałca. Drugie stronnictwo stanowią ci,
którzyby życzyli, aby Donna Marya, jako
nieodwiedzona, młoda i nader burzliwego
temperamentu, rządziła pod opieką powsze-
chnie wielbionej macochy swój, Xiężnej Braganza.
Trzeciém stronnictwem są Migueliści.
O ile wdowa po Don Pedrze jaśniejnie najpięk-
niejszym światłem cnót domowych, rzadkim
skarbem umiejętności, szlachetnością uczuć
i umiarkowaniem w postępowaniu; o tyle
zmienna, dziwaczna a często nierozważna
Donna Marya oddala od siebie wszystkich
umysły. Xiążę Sachsen-Coburg nie ma żad-
nej władzy nad temperamentem dostojnej
małżonki swojej.

B e l g i a.

Z Bruxelli, dn. 4. Października.

Król Jmć polecił Generałowi Merex który
w latach 1832 i 1833 był Posłem naszym w Ber-
linie, aby się udał do Akwisgranu, celem po-
witania J. K. M. następcy tronu pruskiego
imieniem Króla.

W gieldzie tutejszej rozeszła się dziś po-
głoska, jak się zdaje, zupełnie bezzasadna, iż
Hollandrzy zbrali na granicy naszej 25,000
wojska, i zamysłają uderzyć na tak zwaną słu-
zę Izabelli, która jest jedynem miejscem na
Skaldzie, należącym jeszcze do nas w Flan-

drii Zelandzkiej, celem zajęcia tejże służy.
Z powodu téj wieści cena papierów naszych
skarbowych nieco spadła.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dnia 28. Września.

NN. Cesarstwo Jchmość przybyli dziś z
Schönbrunn do tutejszej stolicy, celem odpra-
wienia przeglądu wojska zebranego na ćwicze-
nia jesienne. 8 batalionów piechoty liniowej,
5 batalionów grenadyerów, pułk jazdy, oddzia-
ły artylleryi i pionierów, stanęły tym celem
o godzinie 9 rano na placu przed miastem.
Wszyscy Generałowie mieli mundur według
nowego przepisu; żołnierze także, a mianowi-
cie oficerowie, byli po części w nowych mun-
durach. Zaraz po godzinie rotój przybył N.
Cesarz Jmć podobnież w nowym mundurze
feldmarszałkowskim (w ponsowych pantalo-
nach z szerokimi złotemi lampasami), w to-
warzystwie Arcy Xiążąt Karola i Ludwika; ob-
jechał konno linie wojska, które potem około
niego przeciągnęło.

Xiążęta perscy, udający się z Londynu do
kraju swego, przybyli od kilku dni do tutejszej
stolicy i stanęli w domu zajezdnym.

Zwłoki zmarłego Xięcia Rasumowskiego po-
wieziono onegdaj do grobu familii Hrabów
Dürchein w Austrii Wyższej.

Urzędnikowi poselstwa, który po odwołaniu
Posła austriackiego pozostał jeszcze w Madrycie,
wydano rozkaz, aby podobnież wyjechał
z Madrytu, i do dalszych rozkazów bawił
w Barege lub Bagneres.

S z w a j c a r y a.

Z Zurichu, d. 4. Październ.

Stósownie do dzisiejszego Republikaner
(gazety radykalnej) Rada państwa Zurychska
Posłowi Sejmowi ogólnego (Tagsatzung) oświad-
czyła, że Szwajcarya pod względem ostatniej
noty francuzkiej ustąpić nie powinna, lecz
wyrwać w postanowieniach sejmowych; zre-
szta mogłaby w celu załatwienia sporów rządowi
francuzkiemu rząd angielski jako rozjem-
cę proponować. Jeśliby rząd francuzki wapo-
mnionego przedłożenia przyjąć nie chciał,
„gwałt gwałtem odpierać wypada.“ Wniosek
ten zostanie odesłany do Wielkiej Rady, ma-
jącej się zgromadzić d. 7. m. b.

T u r c y a.

Czytamy w Dostrzegaczu austriackim:
Powstania ukartowane od dość dawnego
czasu w Bośni przeciw Sultanowi, połączone
nieraz z rozbójniczymi napadami na ziemię
austriacką, zostały szczęśliwie przytłumione

całkowitem porażeniem osławionego naczelnika buntowników Alego Fidaiche Baszy. Oto są bliższe szczegóły tego tak ważnego wypadku, pochodzące z wiarogodnego źródła i opisane w liście z Broodu (Sławonii) dnia 22. Września: Wedschih Basza, Wezyr Bośni, uderzył d. 18. b. m. zrana o godzinie 3. na czele 6—700 ludzi regularnego wojska i kilku tysięcy Albańczyków pod dowództwem Osmana Solimana Baszy, byłego Komendanta twierdzy Barsowskiej na osławionego Alego Fidaiche Baszę Bieliny, zwabionego w wąwozy Wrandickie (na prawym brzegu Bosny) i mającego przy sobie 6,000 ludzi. Natarcie to z obydwóch stron popieranę kilku działami i jak powiadają racami palnemi, tak dokładnie uskuteczniło, że powstańcy po krótkim oporze na głowę pobici i rozproszeni zostali. Ali Basza przeprawił się na lewy brzeg Bosny i stawił znowu z wyborem pozostałego mu jeszcze wojska czoło ścigającemu go Osmanowi pod Szebze, lecz nadaremno; rozjuszeni Albańczykowie przerwali częściowo jego szyki i zmusili go z wielką stratą do odwrotu, który także z resztą wojska do Szebze uskutecznił. Za nadejściem tamże wojska sultańskiego rozpoczął się z powstańcami bój po domach i ulicach miasta, który wkrótce przechylił zwycięstwo na stronę wojska sultańskiego, ile że Albańczykowie z wściekłością wszystkich w pień wycinali, nie pytając się czy powstaniec, czyli też bezbronny i spokojny mieszkaniec pod ich ciosem legnie. Miasto samo spłonęło przy tej okoliczności. — Strata nieprzyjaciół w zabitych i ranionych ma być bardzo wielka. Jeśli tych w liczbie 600 rozpuszczono zaraz na rozkaz Wezyra do domów. Niewiadomo jeszcze, dokąd się Ali Basza schronił, i nie byłoby niepodobną do prawdy rzeczą, gdyby na ziemi austryackiej przytułku szukał, ile że w Serbii dla popełnionych tamże w poprzednich latach łupiestw pokazać się nie może. — Po tak świetnym zwycięstwie udał się już Wezyr przez Maglay i Gracsanitę do Gradaszacu, skąd, jak się z wiarogodnego dowiadujemy źródła wyruszy z wojskiem swoim przez Derbent i Gradyskę do Baniałuki, aby tamże sądzić naczelników którzy przez swoje rozbojnicze napady austryacko kroacką granicę tak często niepokoił. — Świetne to zwycięstwo oręże osmańskiego zapewnia Sultanowi posiadanie kraju tego, a to tem bardziej gdy oddział buntowników, liczący 12,000 ludzi, który w groźnej postawie w leśnych okolicach koło Baniałuki obóz założył, przez użycie z strony Wezyra, podstępnie został ulagodzony i do zejścia się do domów skłoniony; wielu nadto

uwiedzionych, uznając dobre ustawy Sultana, opuszcza stronę buntowników i na stronę Sultana przechodzi. — Wyznaczono 5,000 piastów nagrody temu, któryby Alego Baszę ujął i wydał, albo głowę jego dostawił, jako też i temu, któryby drugiego buntownika, którego ojciec niedawno temu na rozkaz Wezyra został ścięty, w ręce rządu oddał.

Gazeta Times odebrała wiadomości z Konstantynopola z d. 14. Września, stósownie do których nie dawno temu spisek odkryto, zmierzający do równoczesnego podburzenia prowincyi na południe Dunaju położonych. Wybuchy nieukontentowania w Sofi, Scherkoj i Berkoska są tylko pierwsze oznaki burzy.

Z Konstantynopola, d. 13. Września. Zapewniają, że Ibrahim Basza, którego wojsko wyniszcza Syryą, nie przypuszcza okrętów tureckich do tego kraju, pod pozorem kwarantanny; rzeczywiście zaś dla tego, aby przeciąć zupełnie związek między Turcyą a Syryą.

Admirał Dandolo wypłynął z tutejszej przystani.

Odebrano tu w tych dniach przez nadzwyczajną sposobność doniesienie, że Admirał Rowley stanął z flotą swoją pod Vurła.

Z dnia 14. Września.

(Gaz. powsz.) — Kto chce wpływ wywierać na Portę, musi ją zastraszyć i groźną przybrać postawę, a to nie tylko z strony państwa, jakie reprezentuje, ale także i co do swojej własnej osoby. Stądto pochodzi, że Anglia obecnie lepsze stanowisko na Wschodzie zajmuje, niż dawniej, chociaż jeszcze właściwiej nie posiada przewagi. Państwo ottomańskie jest dzieciniałym starcem; pogroźki tylko mogą je do posłuszeństwa zwrócić. Główną cechą jego charakteru jest niedoleżność przechodząca wszelką wiarę, a pobudkami do działania albo jest bojaźń, albo głupie zadziwienie. Wszelkie usiłowania Anglii końcem utrzymania gąsienicy zwolna sił tego państwa będą zapewne bezskuteczne, i sama tylko zazdrość mocarstw europejskich zachowuje je od prędkiego upadku. Porta zna jednak swe przykre położenie, przeczuwa swoją przyszłość, czuje potrzebę opieki, w tem się tylko waha, kogo się ma trzymać, komu się powierzyć. Nawet w tym przypadku, gdyby Anglia i Francya w dążeniu swoim zgodnemi były, jak się rzecz przed sześciu miesiącami miała, trudno było skłonić Portę do przyznania komu pierwszeństwa, bardzo dobrze albowiem oćnie potrafi wachanie się Króla Francuzów i jest przekonana, że od Gabinetu tuilleryjskiego niczego stałego spodziewać się nie można.

I ta to jest przyczyna, dla której Porta nie większą przywiązuje wartość do oświadczeń dworów angielskiego i francuzkiego, jak tylko gdyby od jednego z tychże pochodziły. Sąd tedy obecnie względem pytania wschodniego zachodzi tylko spór między Anglią a Rosyją. Austria nie zaprzestanie zapewne swęj neutralności; Porta ulegnie wypadkom, a co Francya uczyni, czas wykryje. Tymczasem wszystko tu głęboki pokazuje pokój i wszyscy chcą sobie nieco odpocząć, gdy główne i poboczne osoby dramatu Konstantynopol opuścić zamyślają. Lord Ponsónby ma tutejszy urząd pöszelski zatrzymać i zdaje się, że podobnie jak Pan Buteniew na krótki czas tylko za urlopem wyjeżdża. Admirał Roussin oddali się w tych dniach, Hrabia Koenigsmark oczekuje także z Berlina urlopu, a Internuńcyusz austriacki, Baron Stürmer, chce Brussę zwiedzić, dokąd już poprzednio Posel sardyński pojechał, dla używania tamecznych kąpielí.

(Morning-Herald). — Odebrano tu wiadomości o przybyciu do Erzerum Posła tureckiego przy Dworze perskim. Przesłał on urzędować, odebrawszy wiadomość, że Szach zamysła przedsięwziąć wyprawę dla złączenia się z Dost Mohammed Kanem i Runczyt Syngiem, i dla napadnienia na granice angielskie w Indyach Wschodnich. Chciano w mówić w Posła tureckiego, iż Persya uzbiera wojsko, aby wspólnie z Portą działać przeciw Kurdom, gdy tymczasem owe uzbrojenia służyły tylko do wzimocnienia wojska, przeznaczonego do Indyj Wschodnich. Następnie Posel turecki, aby nie kompromitował Porty, wyjechał z Teheranu. Posel angielski, Pan Ellis, protestował z swęj strony przeciw przedsięwzięciu Szacha, i oficerom angielskim, zostającym w służbie perskiej, kazał też służbę opuścić.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik Urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z dnia 11. Października zamyka między innemi następujące kroniki osobiste: Nauczyciel i organista Klonowski w miejscú, został jako nauczyciel seminarji i muzyki przy Król. seminarjum nauczycielskiem w Paradyżu umieszczonym. — Kandydat nauczycielstwa JP. August Gladisz został jako nauczyciel przy tutejszém Król. gimnazjum Sw. Maryi Magd. umieszczony i otrzymał predykat „Nauczyciela wyższego.“ — Kandydat urzędu szkolnego Franciszek Andrzej Hofmann z Koźuchowa w Szląsku został ustano-

wiony nauczycielem przy tutejszém Król. Gimnazjum Sw. Magdaleny. — Approbowany pod dniem 16. Lipca r. b. od Król. Ministerstwa spraw duchownych, naukowych i lekarskich, doktor medycyny i chirurgii Ludwik Gąsiorowski osiadł za naszym pozwoleniem jako praktyczny lekarz i chirurg w Poznaniu; — i następujące doniesienia o chorobach bydłöcych: Kordon zarządzony z powodu wybuchnięcia zgorzeliń śledziony pomiędzy rogacizną w Obrze pow. Babimostkiego, znosimy niniejszém, gdy choroba ta ustała. — W Zarzewku pow. Międzyrzeckiego wybuchła pomiędzy owcami ośpicą, dla czego zakordonowanie miejsca tego pod względem komunikacji co do owiec, wełny i ostręj paszy zarządzoném zostało. — W Karnie pow. Babimostkiego, wybuchła pomiędzy dworską rogacizną zgorzeliń śledziony. Potrzebne przeciw tej chorobie środki bezpieczeństwa zostały natychmiast przedsięwziętymi.

OBWIESZCZENIE.

Podajemy niniejszém do publicznej wiadomości, że termin do publicznej sprzedaży wsi Lulina w powiecie Obornickiem położonej, na

dzień 31. Października r. b. zniesionym został.

Poznań, dnia 5go Października 1836.

Królewski Główny Sąd Ziemiański.
Wydział pierwszy.

Szanownej Publiczności donoszę najuniżej, że w nowo założonej cukierni, w domu zwanym Ludwika, na Wodnej ulicy, Pan Karól Kable wszelkie zamówienia przyjmuje i najlepszymi artykułami cukierniczymi i trunkami usłużyć może. Zarazem polecam cukiernią moją na Wrocławskiej ulicy pod Nr. 37.

Freundt.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 13. Października 1836.	Papierami	Gotowizną
Obligí długu państwa	101 $\frac{1}{2}$	101 $\frac{1}{2}$
Obligí bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	—	103 $\frac{1}{2}$
Wschodnio-Pruskie	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Szląskie	—	105 $\frac{1}{2}$